

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program pre 1.ročník prvej časti prvého stupňa základného štúdia primárne umelecké vzdelávanie – ISCED 1 B Predmet: Hudobná náuka

Názov predmetu	Hudobná náuka
Ročník	Prvý
Časový rozsah výučby	1 hod. týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1B – primárne umelecké vzdelávanie
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Anetta Vargová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené	27.júna 2013

2.Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poslaním predmetu hudobná náuka je vytvárať a usmerňovať záujem a vzťah žiaka k hudbe, kultivovať jeho osobnosť, rozširovať a rozvíjať hudobné skúsenosti, vedomosti, zručnosti a postoje. Predmet má poskytovať žiakom základy základného odborného vzdelania a vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je hudba životnou potrebou.

Hudobná náuka je samostatný predmet s vlastnými cieľmi a alternatívnymi formami práce. Žiakov je potrebné aktivizovať využívaním hudobných nástrojov, súvisiacimi pohybovými, výtvarnými a dramatickými aktivitami a využívaním audiovizuálnych a multimediálnych pomôcok.

Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa HN systematicky zaoberá tými disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. Hudobná náuka pripravuje a dopĺňa inštrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzuje na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehĺbuje ich, zovšeobecňuje a uvádza do širších súvislostí celej hudobnej kultúry.

Hudobná náuka nadväzujúca na Prípravnú hudobnú výchovu. Je predmetom činnostným, zážitkovým a tvorivým, kde na báze hudobných činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia. Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Dobré známa sústava hudobných činností je rozšírená o

hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia.

V prvom ročníku primárneho vzdelávania sú hudobným materiálom detské, umelé a ľudové piesne z rôznych folklórnych oblastí Slovenska, inonárodné piesne s rozmanitou, deťom primeranou tematikou, hudobné rozprávky, príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky. Prevalu majú hudobné prejavy: vokálno-intonačné, rytmicko-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené perцепčnými a hudobno-dramatickými činnosťami.

Medzipredmetové vzťahy

Na hodinách hudobnej náuky bohato využívame medzipredmetové vzťahy so všetkými hudobnými nástrojmi, ktoré sa na škole vyučujú. Počnúc prípravným štúdiom (podľa záujmu už aj v prvom polroku a príprava zborového speváka prebieha na viacerých MŠ už v predškolskom veku) majú žiaci možnosť voliteľného predmetu zborový spev, čím sa výraznou mierou zlepšuje úroveň vokálno-intonačných schopností žiakov.

Práca v speváckom zbere je kvalitnou prípravou pre všetkých žiakov pre kolektívne a súborové činnosti od 2. ročníka z hľadiska rozvoja hudobných, ale aj vôľových a komunikačných schopností.

Je nevyhnutné rešpektovať obsah a nadväznosť HUN a predmetu Hra na nástroj a aplikovať hudobno-teoretické poznatky v praxi. Tým pomáhame žiakovi pochopiť vzájomné vzťahy teórie a praxe.

Vyučovanie HUN prebieha v triedach, ktoré sú vybavené audiovizuálnou technikou (video, DVD, CD, PC), sadou LON, v esteticky motivujúcom prostredí (portréty skladateľov, hudobných nástrojov, veľkoplošných panelov s poznatkami z HUN).

3.Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele primárneho umeleckého vzdelávania

- rozvíjať kladný vzťah k hudbe,
- hravou formou motivovať žiakov k tvorivosti,
- rozvíjať inštrumentálnu tvorivú aktivitu,
- poukázať na možnosť prepojenia IKT s hudobným umením,
- spolupracovať na projektoch s inými odbormi – výchovné koncerty,
- pokúsiť sa vybudovať celoživotnú potrebu vzdelávať sa,
- obohacovať citový a myšlienkový svet, vzťah k človeku a spoločnosti,
- budovať v žiakovi hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, preferencii materiálnych hodnôt.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- nadviazať na vedomosti z prípravného štúdia,
- prebudiť väčší záujem o ľudovú pieseň,
- intonovať melodické motívy,
- vnímať krátke skladby a reagovať na ne vlastnou činnosťou,

- ovládať rytmické členenie a základné taktovacie schémy,
- identifikovať metrum skladby a určiť príp. rytmické zvláštnosti,
- rozlišovať zvukovo kontrastné nástroje,
- orientovať sa v durových a molových stupniciach,
- ovládať terminológiu podľa obsahového štandardu.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 1. ročník primárneho umeleckého vzdelávania

Vzdelávanie v druhom ročníku smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

- poznať noty od g až po c³,
- preukázať pohotovosť pri zápise a čítaní nôt,
- orientovať sa v durových a molových stupniciach do 2# a 2b,
- vysvetliť dynamické označenia p, mf, f,
- vysvetliť tempové označenia: moderato, allegretto, adagio, ritardando, accelerando,
- definovať pojem fermata, ligatúra, predtaktie, synkopa, triola, prima volta, sekunda volta, opakovacie znamienko,
- vytvoriť rytmické cvičenie s využitím celej, štvrtovej, polovej a osminovej noty a pomlčky.

Psychomotorické ciele:

- interpretovať jednoduché durové a molové melódie a piesne v rozsahu jednej oktávy,
- ovládať správne dýchanie, výslovnosť a nenásilné tvorenie tónu,
- rytmizovať a znotovať detské verše – piesne,
- interpretovať základné metrické hodnoty dvojdobé a trojdobé s rozlišovaním prízvučnej a neprízvučnej doby,
- vytvárať rytmické a rytmicko-melodické útvary s použitím útvaru šestnástinových, osminových nôt, štvrtovej, štvrtovej s bodkou, polovej, polovej s bodkou, celej noty a pomlčky v štvrtových a osminových taktoch a s udávaním základného metra,
- zapisovať krátke rytmické motívy, vytvárať rytmické ozveny,
- transponovať melodické motívy na chromatickej zvonkohre alebo klavíri, akordeóne.

Afektívne ciele:

- počúvať skladbu a verbalizovať zážitok z nej (hudobný príbeh),
- vnímať krásu hudby, emotívne ju precítiť a mať radosť z vlastnej interpretácie.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie pre primárne umelecké vzdelávanie

Jednoznačný model pre výchovné a vzdelávacie stratégie v ktoromkoľvek predmete a pre jednotlivé kľúčové spôsobilosti platné pre všetky odbory nie je možné vytvoriť, nakoľko je potrebné prihliadať na intelekt každého žiaka.

Žiak 1. ročníka má mať osvojené tieto kľúčové kompetencie:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvisle prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku;
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na hodinách individuálne, ale aj v skupinkách, náležite reagovať na zmeny;
- používať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s inými ľuďmi;
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy);
- tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy, jeho fantáziu;
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ - samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získať schopnosť samostatne učiť sa;
- systematicky sa pripravovať na hodiny hudobnej náuky;
- zlepšovať svoju aktivitu a uvedomelosť.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutom probléme;
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém;
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – vlastné;
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej;
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky;

- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie;
- dokázať pomenovať druhy umenia;
- rešpektovať vkus iných ľudí a zároveň vyjadriť svoj názor i vkus;
- správať sa kultúrne, kultivovane;
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote;
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> - opakovanie nôt g až po c³ - postupné zvládnutie nôt v basovom kľúči od c - ^{cl}, - postupné zvládnutie dur. a mol. stupníc do 2# a 2b - využitie transpozície - zvládnutie tempovej a dynamickej terminológie - definovať pojem fermata, ligatúra, predtaktie, synkopa, triola, prima volta, seconda volta, opakovacie znamienko, legato, staccato, stupnica, bodkovaný rytmus - určiť durový a molový trojzvuk, celý tón a poltón, 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna a skupinová práca na vyuč. hodine - využitie učebných pomôcok - názorná demonštrácia učiteľom - spoločná riešenie úloh s učiteľom - opakovanie, fixácia učebnej látky - aplikácia poznatkov v nástrojovej hre - domáca príprava

		-rytmizovať v 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8 takte	
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia - imitácia - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> - názorná demonštrácia učiteľom, použitie didaktických pomôcok - motivačné rozprávanie o danom preberanom učive - využitie PC na ukážku jednotlivých hudobných nástrojov 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca s doplnkovou literatúrou - hudobné ukážky prostredníctvom využitia PC s prepojením na internet
Ľudová pieseň	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné 	<ul style="list-style-type: none"> - hra piesne podľa sluchu - elementárna harmonizácia-gajdošská kvinta - elementárna improvizácia piesne - hra piesne z notového zápisu - nácvik a interpretácia piesne s dôrazom na celkový umelecký prejav 	<ul style="list-style-type: none"> -spoločné muzicírovanie; - návšteva folklórnych podujatí; - pôsobenie v DLH - domáca príprava

6.Učebné zdroje pre 1. ročník primárneho umeleckého vzdelávania:

Na podporu a aktiváciu učiva vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	<p>V. Slujková, R Fislá: <i>Hudobná náuka pre 1.ročník základných umeleckých škôl</i></p> <p>E. Čunderlíková: <i>Od zážitku k poznaniu a tvorivosti</i></p> <p>M. Leporisová: <i>Hudobná náuka pre 1. roč.</i></p> <p>M. Vozar: <i>Súbor hudobných príkladov pre HUN,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -CD, DVD -PC, -metronóm 	<ul style="list-style-type: none"> - učebnica - školská tabuľa - hudobné nástroje notový materiál nahrávky hudobné nástroje, akordeón, klavír, ľahkoovládateľné nástroje (LON), tabuľa, magnetická 	<ul style="list-style-type: none"> -internet, -školská knižnica Internet, knižnica, Webová stránka ZUŠ, archív nôt a CD,

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	E. Čunderlíková R. Ainsley: <i>Encyklopédia vážnej hudby</i> O. Angeli: <i>Prvé stretnutie s hudbou</i> Z. Šimanovský: <i>Hry s hudbou a techniky muzikoterapie</i> , Praha 1998	- CD, DVD, PC	tabuľa fixy, farebné kartičky s hodnotami nôt a pomlčiek, rytmické domino, videonahrávky - učebnica - doplnková literatúra - školská tabuľa - chromatická zvonkohra	Úlohy z celoslovenskej súťaže v HUN Hnúšťanský akord
Ľudová pieseň	V. Tátoš: <i>A teraz túto – výber zo zbierok</i> , J. Líbera: <i>Špivanočky mojo</i>	- CD, PC	- učebnica - zbierka ľudových piesní - Orffov inštrumentár - školská tabuľa	-internet
Hudobné ukážky	archív školy	- CD, PC	- hud. nástroje - učebnica	- internet

7. Obsah vzdelávania pre 1. ročník primárneho umeleckého vzdelávania v predmete hudobná náuka

Tematický celok	Kompetencie Obsahové štandardy	Výkonové štandardy	Kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia
	Učiť žiaka:	Žiak vie:	Žiak vedel:	
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	- využiť dané poznatky v nástrojovej hre - poznať durové a molové stupnice do 2# a 2b - dynamické označenia p, f	- určiť a zároveň zapísať noty od g po c ³ - vymenovať poradie stupníc, ich delenie, správne zapísať - v notovom zápise určiť dyn. označenia	- pohotovo určiť a správne zapísať noty, čítať v notovom zápise - správne poradie stupníc, ich delenie, zapísať, interpretovať na xylofóne - v notovom zápise určiť dyn. označenia	- motivačná - expozičná - demonstračná - fixačná - diagnostická - aplikačná - pochvala, povzbudenie, motivácia prostredníctvom

<p>PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tempové označenia ritardando, accelerando - pojmom: triola, synkopa, fermata, ligatúra, predtaktie - vedieť interpretovať jednohlasné melódie a piesne v rozsahu jednej oktávy, - intonovať melodické motívy, nenásilne tvoriť tón - vnímať krátke skladby a reagovať na ne vlastnou činnosťou - ovládať rytmické členenie a základné taktovacie schémy - identifikovať metrum skladby (dvojdobé, trojdobé) - transponovať melodické motívy na chromatickej zvonkohre, príp. inom nástroji - rozoznať jednotlivé zvukovo kontrastné hudobné nástroje, ovládať delenie do skupín - rozlíšiť sluchom intervalové kroky, durový a molový charakter tóniny. 	<ul style="list-style-type: none"> - určiť a opísať tempové označenia - určiť a zapísať triolu, synkopy, fermatu, ligatúru, predtaktie -interpretovať jednohlasné melódie a piesne v rozsahu jednej oktávy - intonovať melodické motívy, nenásilne tvoriť tón - vnímať krátke skladby a reagovať na ne vlastnou činnosťou - ovládať rytmické členenie a základné taktovacie schémy - identifikovať metrum skladby (dvojdobé, trojdobé) - transponovať melodické motívy na chromatickej zvonkohre, príp. inom nástroji - rozoznať jednotlivé zvukovo kontrastné hudobné nástroje, ovládať delenie do skupín - rozlíšiť sluchom intervalové kroky, durový a molový charakter tóniny. 	<ul style="list-style-type: none"> - určiť a opísať tempové označenia - určiť a zapísať triolu, synkopy, fermatu, ligatúru, predtaktie - interpretovať jednohlasné melódie a piesne v rozsahu jednej oktávy - intonovať melodické motívy, nenásilne tvoriť tón - vnímať krátke skladby a reagovať na ne vlastnou činnosťou - ovládať rytmické členenie a základné taktovacie schémy - identifikovať metrum skladby (dvojdobé, trojdobé) - transponovať melodické motívy na chromatickej zvonkohre, príp. inom nástroji -rozoznať jednotlivé zvukovo kontrastné hudobné nástroje, ovládať delenie do skupín - rozlíšiť sluchom intervalové kroky, durový a molový charakter tóniny. 	<p>úspešných žiackych vzorov v triede</p> <ul style="list-style-type: none"> - motivačná - demonštračná - expozičná - samostatná práca na transpozícii, rytmickom cvičení - pochvala, povzbudenie, kritika - autoevalvácia
--	--	--	--	--